

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.014.03.2016
I/16/012

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/16/012 Diagnozowanie i opieka nad dziećmi mającymi specyficzne problemy w nauce.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/145/2016 z 30 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Kaźmierzu ul. Szkolna 27, 64-530 Kaźmierz (dalej: Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariusz Pielucha, Dyrektor Szkoły ¹ (dalej: Dyrektor) (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W latach szkolnych 2013/2014 do 2016/2017³, w Szkole podejmowane były działania mające na celu zapewnienie uczniom posiadającym opinie z poradni o specyficznych trudnościach w uczeniu się (dalej: opinie), pomocy psychologiczno-pedagogicznej adekwatnej do stwierdzonej dysfunkcji. Większości dzieci (80%) jeszcze przed dostarczeniem do Szkoły opinii udzielona została pomoc psychologiczno-pedagogiczna, między innymi w formie zajęć wyrównawczych i logopedycznych. Niemniej jednak, zalecane w opiniach formy pomocy zostały udzielone jedynie 46% uczniów posiadającym takie opinie, pomimo uzyskania w 2015 r. zgody organu prowadzącego na zwiększenie liczby godzin zajęć pozalekcyjnych. Było to spowodowane ograniczeniami kadrowymi i finansowymi. Stwierdzono także przypadki zorganizowania zajęć dla uczniów o specyficznych trudnościach w uczeniu się w sposób nieodpowiadający wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁴, gdyż część nauczycieli prowadzących zajęcia korekcyjno-kompensacyjne nie posiadała odpowiednich kwalifikacji, a liczba uczestników tych zajęć, jak i zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, w części grup przekraczała dozwolone limity. Skuteczność postępów w nauce uczniów posiadających opinie była odpowiednio monitorowana przez Dyrektora poprzez kontrolowanie dzienników i sprawozdań nauczycieli prowadzących zajęcia oraz kontrolę pracy pedagoga i psychologa szkolnego. W Szkole podejmowano również współpracę z rodzicami i powiatową poradnią psychologiczno-pedagogiczną, organizując szkolenia i wykłady dla rodziców i nauczycieli.

¹ Od 1 września 2013 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dalej także „okres objęty kontrolą”.

⁴ Dz. U. poz. 532; dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

*Opis stanu
faktycznego*

1. Organizacja w szkole pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, którym wydane zostały opinie.

1.1. W latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 do Szkoły uczęszczało odpowiednio: 429, 450, 493 i 496 uczniów. W tym, spośród uczniów klas IV-VI, opinie posiadało odpowiednio: 18 (7%), 23 (9%), 43 (19%) i 25 (15%) uczniów⁵.

(dowód: akta kontroli str. 214-221)

Wszyscy uczniowie, którzy posiadali opinie, stosownie do art. 44zzr ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty⁶ oraz § 37 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁷, otrzymali prawo do przystąpienia do sprawdzianu egzaminu gimnazjalnego, maturalnego, zawodowego w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych.

Do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 zgłoszono odpowiednio: 19, 20, 32 uczniów, którzy mogli przystąpić do sprawdzianu szóstoklasisty w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 199-213, 244-578)

W dokumentacji Szkoły nie zachowano opinii ani kopii opinii wystawionych czterem uczniom klasy VI w roku szkolnym 2015/2016⁸. Dyrektor wyjaśnił, że dokumenty te na prośbę rodziców zostały im oddane w celu przekazania do sąsiadującego gimnazjum. Dokumentem potwierdzającym zasadność przeprowadzenia dla tych uczniów egzaminu gimnazjalnego na warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości rozwojowych była podpisana przez Dyrektora i rodziców informacja o sposobie dostosowania warunków i formy sprawdzianu.

(dowód: akta kontroli str. 229, 582, 585-586, 612-619)

1.2. Nauczyciele prowadzący zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze dokumentowali ich przebieg w dziennikach zajęć, zgodnie z § 21 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w związku z § 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁹. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne obejmowały między innymi takie zagadnienia jak: usprawnianie spostrzegania wzrokowego i orientacji przestrzennej, usprawnianie percepcji słuchowej, ćwiczenia poprawiające czytanie i pisanie (grafikę pisma), ćwiczenia poprawiające koncentrację uwagi, kształtowanie procesów myślenia.

⁵ W latach od 2013/2014 do 2016/2017 uczniów klas IV-VI było odpowiednio: 251, 249, 220 i 165.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm. Art. 44zzr wszedł w życie z dniem 31 marca 2015 r.

⁷ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm., uchylone z dniem 31 marca 2015 r.; dalej: rozporządzenie w sprawie warunków oceniania z 2007 r.

⁸ Nr w księdze ucznia 3768, 3767, 4048, 3863.

⁹ Dz.U. poz. 1170, dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentowania przebiegu nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 155-163, 184-195)

1.3. Szkoła zatrudniała psychologa i pedagoga szkolnego w wymiarze jednego etatu każdy. Pedagog i psycholog szkolny, zgodnie z § 19 rozporządzenia w sprawie dokumentowania przebiegu nauczania, prowadzili dzienniki zajęć, do których wpisywali między innymi zajęcia i czynności przeprowadzone w poszczególnych dniach, informacje o kontaktach z rodzicami i instytucjami, z którymi współdziałali przy wykonywaniu zadań, imiona i nazwiska dzieci objętych różnymi formami pomocy, w szczególności pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

(dowód: akta kontroli str. 35-65, 164-183)

Na wyposażeniu gabinetu pedagoga i psychologa szkolnego znajdowały się pomoce do prowadzenia zajęć plastycznych, gry i zabawy planszowe, które w zdecydowanej większości pochodziły z prywatnych zbiorów pedagoga. Szkoła nie zakupiła narzędzi do diagnozowania dzieci z dysleksją.

(dowód: akta kontroli str. 196-198)

Realizację zadań pedagoga i psychologa szkolnego Dyrektor nadzorował poprzez semestralne sprawozdania, przegląd dzienników oraz udział w spotkaniach zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

(dowód: akta kontroli str. 582, 585, 590-598)

1.4. Zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w latach 2013/2014-2015/2016 były realizowane przez nauczycieli w ramach tzw. „godzin karcianych”¹⁰. Na mocy uchwały Rady Pedagogicznej z 14 września 2016 r.¹¹, nauczyciele zobowiązali się do samodzielnego realizowania, z pominięciem poleceń służbowych, co najmniej dwóch godzin zajęć tygodniowo.

(dowód: akta kontroli str. 582, 585, 636-638)

2. Udzielanie przez szkołę pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom ze specyficznymi trudnościami w nauce.

2.1. Kontrolą objęto wszystkie 109 opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych o specyficznych trudnościach w uczeniu się, które w kontrolowanym okresie dotyczyły uczniów klas IV do VI. W 103 przypadkach uczniowie dostarczyli opinie wydane przez Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Szamotułach, a w sześciu przypadkach, przez poradnie niepubliczne.

(dowód: akta kontroli str. 244-578)

Przed dostarczeniem opinii o specyficznych problemach w nauce, 87 uczniów (80%) było w latach wcześniejszych objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w Szkole w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych lub logopedycznych. W latach szkolnych 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 opinie te zostały do Szkoły dostarczone odpowiednio przez: 6, 23 i 12 uczniów klasy VI.

(dowód: akta kontroli str. 214-221)

¹⁰ O których mowa w art. 42 ust.2 pkt 2 lit. a) – według stanu do dnia 1 września 2016 r. – ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379, ze zm.).

¹¹ Nr 19/2016

Kontrola świadczonej przez Szkołę pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów posiadających opinie o specyficznych problemach w nauce wykazała, że:

- 50 uczniów (46%) otrzymało pomoc w zalecanych formach tj. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych lub zajęć o charakterze terapeutycznym;
- 51 uczniów (47%) nie zostało objętych przez Szkołę wszystkimi zalecanymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przy czym w 50 przypadkach rodzice nie wyrazili zgody na udział dziecka w zajęciach, a jednemu uczniowi¹² na wniosek rodziców udzielano pomocy w formie grupowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z przedmiotów wiodących i korekcyjno-kompensacyjnych, zamiast zalecanych przez poradnię zajęć indywidualnych,
- dla 8 uczniów (7%) nie zorganizowano wszystkich zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej (co szerzej opisano w części niniejszego wystąpienia dotyczącej ustalonych nieprawidłowości).

Dyrektor wyjaśnił, że podczas składania w Szkole opinii psycholog i pedagog szkolny rozmawiają z rodzicami o dziecku i możliwościach Szkoły udzielania zalecanych przez poradnię zajęć wspierających. Rodzice dokonują wyboru zajęć dodatkowych dla dziecka i często ze względów rodzinnych lub organizacyjnych rezygnują z niektórych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

(dowód: akta kontroli str. 222-243, 581, 584)

2.2. Zgodnie z § 6 ust. 1a pkt 3 rozporządzenia w sprawie warunków oceniania z 2007 r. oraz § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹³, nauczyciel obowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.

W celu realizacji zaleceń poradni zapisanych w opiniach, uczniowie mający trudności w uczeniu się oceniani byli na podstawie wewnątrzszkolnego regulaminu oceniania, według obniżonego progu wymagań (25% punktów – ocena dopuszczająca). W przedmiotowym systemie oceniania z języka polskiego ustalono, że w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce, zamiast oceniania poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, sprawdza się takie elementy jak: zamykanie myśli w obrębie zdania, zaczynanie zdań wielką literą i kończenie kropką. Dla uczniów z głęboką dysleksją opracowano indywidualny system oceniania, dostosowany do ich wymagań edukacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 28, 625-635)

2.3. Skuteczność zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych Dyrektor monitorował za pomocą semestralnych sprawozdań nauczycieli prowadzących zajęcia, pedagoga, psychologa oraz informacji przekazywanych przez wychowawców klas. Do zadań Wicedyrektora Szkoły należała między innymi: kontrola prowadzenia dokumentacji szkoły, w tym dzienników zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych. W ocenie Dyrektora, prowadzone w Szkole zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze w sposób znaczący pomagały uczniom w pokonaniu napotykanym

¹² Zapisanemu w księdze ucznia pod nr 3732.

¹³ Dz. U. poz. 843, ze zm.

trudności, wzmacniały skupienie uwagi, pomagały im uwierzyć w swoje zdolności i przyczyniały się do akceptacji w zespole klasowym.

(dowód: akta kontroli str. 582, 585, 599-607)

2.4. Nauczyciele prowadzący zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze, pedagog i psycholog szkolny, współpracowali z rodzicami uczniów mających specyficzne trudnościami w uczeniu się. Kontakty z rodzicami były odnotowane w dokumentacji prowadzonej przez nauczycieli prowadzących zajęcia dodatkowe oraz dziennikach pedagoga i psychologa szkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 164-183)

2.5. Zgodnie z § 10 Statutu¹⁴, Szkoła współpracowała z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Szamotułach. W ramach tej współpracy, corocznie w Szkole odbywały się prelekcje oraz wykłady pedagogów i psychologów z poradni, np.: „Kształtowanie poczucia własnej wartości u dzieci” dla uczniów klas IV-VI (25 stycznia 2014 r.), „Postawy rodzicielskie dla klas I-III; „Jak pomagać dziecku w nauce domowej” (28 stycznia 2015 r.); „Rodzicielskie postawy i ich wpływ na rozwój dziecka” (15 stycznia 2016 r.). Pedagog i psycholog szkolny systematycznie brali udział w Powiatowych Spotkaniach Pedagogów i Psychologów Powiatu Szamotulskiego. Z informacji udzielonej przez Dyrektora wynika, że często telefonicznie omawiano z pracownikami Poradni wyniki ich badań.

(dowód: akta kontroli str. 15, 582, 586)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew obowiązкови wynikającemu z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, Dyrektor nie zorganizował dla ośmiorga dzieci pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć: logopedycznych¹⁵, rozwijających uzdolnienia techniczne i konstrukcyjne¹⁶, dydaktyczno-wyrównawczych z języka obcego¹⁷, korekcyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki¹⁸.

Zdaniem Dyrektora, nieobjęcie dzieci wszystkimi zalecanymi formy pomocy wynikało z maksymalnego obciążenia dwóch nauczycieli (przyrody i nauczania wczesnoszkolnego) posiadających drugi kierunek logopedii, którzy realizowali zajęcia (przedmiotowe i logopedyczne dla klas I-III) w liczbie przekraczającej etat 18 godzin oraz z braku nauczyciela, który posiada predyspozycje do prowadzenia zajęć konstrukcyjno-technicznych. Dyrektor dodał, że uczeń, któremu nie zorganizowano zajęć rozwijających uzdolnienia techniczne i konstrukcyjne, uczestniczył w zalecanych przez poradnię zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, na których także są ćwiczenia z wykorzystaniem klocków i gier przestrzennych.

W sprawie niezorganizowania zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka obcego Dyrektor stwierdził, że w ocenie pedagogów uczących te dzieci, trudności z języka angielskiego były spowodowane brakami na poziomie języka polskiego, stąd decyzja o wspieraniu uczniów w zakresie nauki języka polskiego, a pominięcie ucznia zapisanego w księdze ucznia pod nr 4377, wynikało z przeoczenia i od dnia 13 grudnia 2016 r. pomoc w zalecanych formach jest już udzielana.

¹⁴ Tekst ujednolicony uchwałą nr 29/2016 z 22 listopada 2016 r.

¹⁵ Nr w księdze ucznia 3685, 3761, 4061

¹⁶ Nr w księdze ucznia 3810

¹⁷ Nr w księdze ucznia 4051, 3848, 3846

¹⁸ Nr w księdze ucznia 4377

Z informacji Dyrektora wynika również, że w roku szkolnym 2015/2016 w związku z potrzebą zwiększenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej, uzyskano zgodę organu prowadzącego na dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i socjoterapeutyczne. Podstawą przyznania był aneks nr 3/2015/16 do arkusza organizacyjnego z dnia 1 października 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 222-223, 227, 238, 240-243, 581-582, 584-585, 608-611)

Zdaniem NIK, starania Dyrektora mające na celu zwiększenie liczby godzin zajęć pozalekcyjnych dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się należy ocenić pozytywnie, jednak nie zmienia to faktu, że nie wszystkie dzieci objęte były wszystkimi zalecanymi przez poradnię formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. Stosownie do § 15 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia specjalistyczne prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju prowadzonych zajęć¹⁹. W myśl § 5 ust. 2 i § 7 ust. 1 pkt 4 powołanego rozporządzenia, do zajęć specjalistycznych należą m.in. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, a specjalistami są m.in. terapeuci pedagogiczni. Zgodnie natomiast z § 26 pkt 2 ww. rozporządzenia, prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym, należy do tych terapeutów. W latach 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 odpowiednio: 9 (60%), 7 (70%), 5 (50%) i 4 (37%)²⁰ nauczycieli prowadzących zajęcia korekcyjno-kompensacyjne nie miało ukończonego żadnego kursu w zakresie prowadzenia terapii pedagogicznej. Dyrektor wyjaśnił, że zajęcia te były prowadzone przez nauczycieli, którzy ukończyli pedagogiczne studia kierunkowe oraz wykazywali się dobrą znajomością dzieci i ich problemów z nauką. Dyrektor dodał, że pomimo ukończenia w 2015 r. studiów podyplomowych w zakresie terapii pedagogicznej przez trzech nauczycieli, zajęcia prowadzone są przez nauczycieli przedmiotów oraz tych którzy ukończyli studia specjalistyczne z zakresu oligofrenopedagogiki²¹, do pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną, ponieważ liczba dzieci, którym należy udzielać pomocy stale wzrasta.

(dowód: akta kontroli str. 69-142, 147-154, 581, 583)

W ocenie NIK, kierunkowe studia pedagogiczne oraz specjalistyczne z zakresu oligofrenopedagogiki nie zapewniają wystarczającego przygotowania nauczycieli, pod względem metod i technik prowadzenia zajęć dla dzieci z specyficznymi problemami w nauce. Brak bowiem w wśród nauczanych na nich przedmiotów m.in. „Metodyki zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i wyrównawczych dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce czytania i pisania” (50 godzin zajęć dydaktycznych), czy „Metodyki zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i wyrównawczych dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce matematyki” (30 godzin zajęć dydaktycznych), ujętych w programie studiów podyplomowych z zakresu terapii pedagogicznej.

3. W latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017, spośród 53 grup zajęć dydaktyczno-wyrównawczych w 12 grupach (23%) przekroczono dopuszczalną liczbę uczestników tych zajęć (limit ośmiu osób określony w § 10 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej). W poszczególnych, ww. latach dotyczyło to: trzech grup (z 16), sześciu (z 14),

¹⁹ Patrz także § 10a ust.11 Statutu Szkoły.

²⁰ Zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce prowadziło w roku szkolnym 2013/2014 – 15 nauczycieli, w 2014/2015 i 2015/2016 – 10 oraz w 2016/2017 – 11 nauczycieli.

²¹ Oligofrenopedagogika - dział pedagogiki specjalnej zajmujący się wychowaniem i nauczaniem osób z niepełnosprawnością intelektualną.

dwóch (z 16) i jednej grupy (z 7). W grupach zasadniczo było o jedno lub dwoje dzieci za dużo, przy czym w dwóch grupach przekroczono dozwoloną liczbę uczestników o pięcioro, a w jednej grupie o czworo uczniów.

W latach 2013/2014, 2014/2015, i 2015/2016 spośród 43 grup zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, w 7 grupach (16%) przekroczono dopuszczalną liczbę uczestników tych zajęć (limit pięciu osób określony przez § 11 powołanego rozporządzenia). W poszczególnych, ww. latach dotyczyło to: jednej grupy (z 14), trzech (z 14) i trzech grup (z 15). Dozwolona liczba uczestników w grupie była przekroczona o jednego albo dwoje uczniów.

Dyrektor wyjaśnił, że było to spowodowane trudnościami w zorganizowaniu dodatkowych grup, związanymi z: brakiem kadry pedagogicznej z odpowiednimi kwalifikacjami, obciążeniem nauczycieli maksymalną liczbą godzin, ograniczeniami lokalowymi szkoły, w tym wykorzystywaniem sal z dostosowanymi stolikami i krzesłami oraz dojazdami dzieci do Szkoły. Ponadto Dyrektor wskazał, że nie łączono dzieci z różnych klas, ponieważ dzieci chętniej uczestniczą w zajęciach, na których są ich koledzy i koleżanki z klasy, dlatego, kierując się dobrem dziecka, godzono się na zwiększanie liczby dzieci w grupie.

(dowód: akta kontroli str. 155-163, 581, 583-584)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że zakresy zadań psychologa i pedagoga szkolnego, określone w opisach stanowisk pracy nie wyczerpywały katalogu ich podstawowych zadań określonego w § 23 pkt 1-8 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Na przykład zakres zadań zawarty w opisie stanowiska pedagoga szkolnego z 1 września 2016 r. nie zawierał żadnego z zadań określonych we wskazanym rozporządzeniu, a z dnia 1 września 2015 r. nie zawierał zadań wskazanych w § 23 pkt 1,4-8 rozporządzenia. Zakresy obowiązków psychologa w okresie objętym kontrolą nie obejmowały zadań wymienionych w § 23 pkt 4, 6-8 powołanego rozporządzenia. W umowach o pracę psychologa i pedagoga szkolnego, określając uprawnienia i obowiązki tych osób przestano na ogólnym odwołaniu do przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²², przepisów wydanych na jej podstawie oraz „innych odpowiednich przepisów prawnych”.

NIK dostrzega – co podnosi Dyrektor – że do udzielania przez psychologa i pedagoga szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej zobowiązuje ww. rozporządzenie oraz Statut Szkoły (§ 10a ust. 16). Niemniej jednak zauważyć należy, że w świetle treści art. 94 § 1 i art. 100 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²³ w zw. z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, a także jej art. 6 pkt 1, pracodawca jest obowiązany w szczególności: zaznajamiać pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków; pracownik jest obowiązany wykonywać pracę sumiennie i starannie oraz stosować się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy, jeżeli nie są one sprzeczne z przepisami prawa lub umową o pracę, a Nauczyciel obowiązany jest m.in. rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem. Natomiast przyjęty w Szkole sposób określania zakresu obowiązków psychologa i pedagoga szkolnego nie sprzyjał zachowaniu standardów wskazanych w ww. przepisach, a nadto mógł budzić wątpliwości co do zakresu powierzanych tym osobom zadań.

(dowód: akta kontroli str. 18, 43-49, 59-65, 581, 583)

²² Dz. U z 2016 r. poz. 1379, ze zm., dalej: Karta Nauczyciela.

²³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, ze zm.

2. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania oraz wymiarze godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane, dyrektor szkoły niezwłocznie informuje pisemnie, w sposób przyjęty w szkole, rodziców ucznia. NIK zwraca uwagę, że przyjęty w Szkole sposób informowania rodziców o powyższych kwestiach ograniczał się tylko do przekazania rodzicom formularza z informacjami o zajęciach (rodzaj zajęć, miejscu i czasie ich przeprowadzania), na którym rodzic mógł wyrazić zgodę lub odmówić udziału dziecka w zajęciach pozalekcyjnych. W dokumencie tym brakowało natomiast danych dotyczących okresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz precyzyjnego określenia wymiaru godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane. Dyrektor przyznał, że druk można poszerzyć o dodatkowe informacje zgodne z rozporządzeniem.

(dowód: akta kontroli str. 581, 584, 588)

3. NIK zauważa, że Dyrektor zobowiązał Wicedyrektora Szkoły do kontrolowania między innymi dzienników zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych przynajmniej raz na dwa miesiące, a w razie potrzeby częściej (pkt. II.5 zakresu obowiązków). Tymczasem, w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, kontrola przedmiotowych dzienników, potwierdzona pieczęcią i podpisem, wykonywana była od jednego do czterech razy w roku szkolnym, zamiast pięciu razy. Wicedyrektor wyjaśniła m.in., że kontrolowanie dzienników okazało się niepotrzebne i czasami niemożliwe przy realizacji obowiązków wicedyrektora szkoły. Jednocześnie podała, że poza kontrolami zapisanymi w dziennikach dokonuje również bieżących przeglądów sposobu prowadzenia przez nauczycieli dzienników i w razie stwierdzonych nieprawidłowości wkleja do dzienników „żółte karteczki” z wypisanymi uwagami. Dodała, że po dokonaniu w ciągu tygodnia zmian przez nauczycieli, ponownie przegląda dzienniki.

(dowód: akta kontroli str. 66-68, 155-163, 579-580)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o podjęcie działań mających na celu zapewnienie udzielania uczniom wszystkich zalecanych przez poradnie form pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz udzielanie ich przez nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje i w grupach o liczebności nie przekraczających dozwolonych limitów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora NIK Delegatury w Poznaniu.

²⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1069, ze zm.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań,   lutego 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Klaudia Dziamska
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis